

Aleg. 201.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie projektu do zmian statutu Banku krajowego w celu utworzenia osobnego oddziału dla pożyczek i obligacyj kolejowych.

Wysoki Sejmie!

Powołując się na sprawozdanie swoje z dnia 31. marca 1893, l. 15.929 w przedmiocie popierania kolei lokalnych przez kraj, niemniej na sprawozdanie komisji kolejowej z dnia 7. maja 1893 l. s. 521 w przedmiocie ustawy o kolejach lokalnych, Wydział krajowy po porozumieniu się z c. k. Rządem zgodnie z uchwałą Rady nadzorczej Banku krajowego z dnia 12. maja 1893 przedkłada Wysokiemu Sejmowi projekt zmian statutu Banku krajowego i uprasza:

I.

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączone % zmiany statutu Banku krajowego.

II.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

A) „Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań Banku krajowego wypływających z wydania obligacji kolejowych aż do wysokości piętnastu milionów złotych austr. wal. imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatą procentów i spłatą kapitałów według planu, poręcza w pierwszym rzędzie Bank krajowy wierzytelnościami z pożyczek kolejowych przezeń udzielonych, następnie swym osobnym funduszem rezerwowym dla tychże pożyczek utworzonym, dalej całym innym swoim majątkiem a dopiero w wypadku i o ileby fundusze wyżej wymienione nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacji kolejowych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.“

B) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu aby się wystarał u c. k. Rządu, iżby w drodze ustawy państwowej przyznane zostały obligacyom kolejowym przez Bank krajowy

wydać się mającym jak najdalej idące ulgi podatkowe, stemplowe i należnościowe a co najmniej takie, jakie obligacyom styryjskiej krajowej pożyczki kolejowej ustawą z 15. czerwca 1890 Nr. 121 Dz. u. p. przyznano a zarazem o wystaranie się u c. k. Rządu, iżby wyżej wymienione obligacye kolejowe mogły być użyte jako lokacye kapitałów fundacyjnych, kapitałów zakładów pod dozorem publicznym zostających, funduszów pupilarnych, fideikomisowych i depozytowych, dalej iżby te obligacye kolejowe służyć mogły według kursu giełdowego jako kaucye w stosunkach służbowych i kontraktowych tudzież jako małżeńskie kaucye wojskowe, kaucye cłowe, jakoteż na lokacyę c. k. pocztowej kasy oszczędności.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

We Lwowie dnia 13. maja 1893.

Marszałek krajowy:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Edward Jędrzejowicz w. r.
członek Wydziału krajowego.

STATUT BANKU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

I. Cel, firma i zakres działania.

§. 1. W myśl uchwały Sejmu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dnia 21. października 1881 ustanawia się w celu podniesienia dobrobytu w kraju, a w szczególności dla popierania rozwoju rolnictwa, przemysłu i handlu, zakład kredytowy pod nazwą: „Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“ jako samoistną osobę moralną (jurystyczną).

Na założenie tej instytucyi przeznaczają Sejm krajowy fundusz w wysokości 1 miliona zł. w. a.

§. 2. Zakład ten ma główną siedzibę we Lwowie.

W pieczęci swej używać ma herbu krajowego z nazwą powyższą w obwódce. Firma Banku krajowego (po polsku: „Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem“; po niemiecku: „Landesbank des Königreiches Galizien und Lodomerien mit dem Grossherzogthume Krakau“; po francusku: „Banque du royaume de Galicie et Lodomerie avec le grand duché de Cracovie“) podpisowaną będzie przez dwóch dyrektorów albo przez jednego dyrektora i jednego prokurzystę.

§. 3. Bank krajowy składa się z *czterech* oddziałów, t. j. działu hipotecznego i działu komunalnego, *dalej z działu dla pożyczek kolejowych* i działu bankowego.

A) Oddział hipoteczny obejmuje udzielanie pożyczek hipotecznych, spłacalnych ratami. Pożyczki te nie mogą być niższe niż 100 zł. i udzielane będą w listach zastawnych, wydawanych do wysokości sumy udzielonych pożyczek hipotecznych.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z emisji listów zastawnych

B) Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek gminom i powiatom, spłacalnych ratami. Pożyczki te udzielane będą w obligacyach komunalnych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacye komunalne wszelkich emisyj, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać kwoty 5,000.000 (pięciu milionów) zł. w. a. imiennej wartości.

Uwaga. Zmiany uwidacznia druk kursywą. Ponieważ numeracya rozdziałów i paragrafów zmienioną została, więc cyfry na czele w klamrach podane oznaczają dawne liczby rozdziałów i paragrafów.

Do emisji obligacyj komunalnych ponad ogólną sumę pięciu milionów zł. w. a. imiennej wartości, potrzebnem jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszej i następnych emisji, aż do wysokości pięciu milionów imiennej wartości, w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyj komunalnych, poręcza w pierwszym rzędzie specjalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyj komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero o ileby fundusze wyżej wymienione nie pokrywały zobowiązań, wynikłych z wydania obligacyj komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancja kraju.

C) Oddział kolejowy obejmuje udzielanie spłacalnych ratami pożyczek państwu, krajowi i prywatnym przedsiębiorstwom kolejowym w kraju. Pożyczki te udzielane będą odbiorcom w obligacjach kolejowych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacje kolejowe będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać kwoty 15,000.000 zł. austr. wal. imiennej wartości.

Do emisji obligacyj kolejowych ponad powyższą sumę potrzebne jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj kolejowych, aż do wysokości 15,000.000 imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału poręczają w pierwszym rzędzie wierzytelności Banku krajowego pochodzące z pożyczek udzielonych w obligacjach kolejowych, jakoteż nabyte w myśl §. 64 lit. b. walory kolejowe, specjalny fundusz rezerwowy utworzyć się mający dla obligacyj kolejowych (§. 76), następnie cały majątek Banku krajowego (§. 67), i że dopiero wówczas i o tyle, o ileby rzeczony aktywa na pokrycie w mowie będących zobowiązań nie wystarczały, wchodzi w zastosowanie gwarancja kraju.

D) Oddział bankowy obejmuje następujące czynności:

a) nabywanie wierzytelności i ściąganie tychże na własny i obcy rachunek, umawianie się z dłużnikami i wierzycielami o ich spłatę w ratach;

b) nabywanie i sprzedawanie własnych listów zastawnych, obligacyj komunalnych, kolejowych i obligacyj krajowych;

c) eskontowanie wylosowanych własnych listów zastawnych, obligacyj komunalnych i kolejowych, oraz kuponów od tych listów i obligacyj;

d) udzielanie zaliczek na własne listy zastawne, obligacje komunalne i kolejowe, urzędownie na giełdzie notowane listy zastawne innych w kraju istniejących zakładów hipotecznych, na obligacje krajowe i w ogóle na papiery wartościowe, w których kapitały pupilarne lokowane być mogą;

e) eskontowanie weksli, w szczególności weksli przedkładanych przez kasy oszczędności, powiatowe i gminne kasy pożyczkowe, stowarzyszenia zaliczkowe i inne, oparte na ustawie z 9. kwietnia 1873 Dz. ust. p. Nr. 70 jak również przez koła kredytowe — tudzież reeskontowanie weksli;

f) udzielanie pożyczek gminom i powiatom, kasom pożyczkowym gminnym i powiatowym, stowarzyszeniom zaliczkowym i innym opartym na ustawie z dnia 9. kwietnia 1873 Dz. ust. p. Nr. 70, oraz kołom kredytowym na skrypta notaryalne;

g) udzielanie zaliczek na plody rolnicze, górnicze i przemysłowe na podstawie listów składowych (warrants), wystawionych przez zarządy zakładów publicznych, oraz udzielanie pożyczek na zastawy;

h) przyjmowanie gotówki na wkładki oszczędności, asygnaty kasowe i na rachunek bieżący;

i) przyjmowanie depozytów;

k) prowadzenie towarowego interesu komisowego;

l) pośredniczenie w zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych i handlowych, oraz udzielanie im pożyczek;

m) udzielanie pożyczek na przedsiębiorstwa melioracyjne, ułatwianie w drodze kredytu tworzenia się spółek melioracyjnych, a względnie wykonywanie robót melioracyjnych na rachunek osób trzecich.

II. Interesa hipoteczne.

A) Udzielanie pożyczek.

§. 4. Bank krajowy udziela pożyczki:

1. na posiadłości ziemskie w Galicyi i w Wielkiem Księstwie Krakowskiem położone i zapisane w księgach hipotecznych;

2. na zapisane w księgach hipotecznych domy murowane mieszkalne w miejscowościach, podlegających podatkowi domowo-czynszowemu, które oznaczy Wydział krajowy.

§. 5. Bank krajowy udzielać może tylko pożyczki ubezpieczone hipotecznie w ten sposób, żeby udzielona pożyczka z doliczeniem poprzedzających ją na hipotece ciężarów, mieściła się w pierwszej połowie wartości hipoteki, lub też jeżeli wierzyciele hipoteczni złożą oświadczenie, wciągnięte następnie do ksiąg hipotecznych, że odstępują Bankowi pierwszeństwo hipoteczne dla pożyczki zamierzonej i dla praw połączonych z nią podług statutów tak, ażeby pożyczka ubezpieczoną została w pierwszej połowie wartości hipoteki.

§. 6. Domy, na które Bank udziela pożyczki, tudzież budynki gospodarcze, których wartość uwzględniono przy udzielaniu pożyczki na posiadłość ziemską, muszą być w zakładzie przez Wydział krajowy wskazanym w ten sposób od ognia ubezpieczone, żeby suma zabezpieczona bez pozwolenia Banku nie mogła być wypłacona ubezpieczonemu.

§. 7. Bank krajowy ocenia wartość hipoteki, która ma służyć za podstawę pożyczki, z uwzględnieniem stokrotnego podatku gruntowego, katastralnych oszacowań przychodu, kontraktów kupna i dzierżawy, miejscowych cen ziemi, czynszów dzierżawnych, działów familijnych i przeprowadzonych detaksacyj sądowych. Jako wartość domów czynszowych, znajdujących się w dobrym stanie, może Bank krajowy przyjąć najwyżej kwotę wynikłą z obliczenia w ten sposób uskutecnionego, że z przeciętnego dochodu ostatnich sześciu lat, a przy domach w późniejszym czasie zbudowanych, z przeciętnego dochodu rocznego od czasu, jak są zamieszkałe, straconą zostanie jedna trzecia część, a w miarę stosunków miejscowych, więcej, aż do połowy, zaś reszta kapitalizowaną najmniej po pięć od sta. W żadnym jednak razie kwota stracona z dochodu rocznego nie może być mniejszą, niż suma podatkowa wraz z dodatkami, opłacanymi przeciętnie z domu, o który chodzi, w latach wziętych za podstawę przy obliczaniu dochodu.

Jako podstawa ocenienia hipoteki tak co do posiadłości wiejskich jak i miejskich, służyć może także oszacowanie przedsięwzięte na żądanie i koszt proszącego o pożyczkę.

Pożyczki hipoteczne udzielane na podstawie osobnego oszacowania, o ile co do dóbr przenoszą 50.000 zł., a co do domów 25.000 zł., wymagają przyzwolenia Rady nadzorczej.

Prezes Rady nadzorczej, lub wskazany przezeń członek Rady nadzorczej (§. 108 stat.) ma prawo co do wszelkich pożyczek hipotecznych, chociażby takowe nie podlegały zatwierdzeniu Rady nadzorczej, zawiesić uchwałę Dyrekcyi i odesłać sprawę pod rozstrzygnięcie Rady nadzorczej.

Bliższe szczegóły, co do postępowania przy ocenianiu wartości hipotek i udzielaniu pożyczek zawiera regulamin.

§. 8. Bank krajowy może odmówić pożyczki bez podania powodów.

§. 9. Przy nabyciu istniejącej już wierzytelności hipotecznej muszą być zapewnione takie same prawa, jakich zakład wymaga przy każdej pożyczce.

W razie gdyby pierwotny skrypt dłużny temu postanowieniu nie odpowiadał, naten- czas ma być uzupełnionym w tej mierze przez dodatkowe oświadczenie właściciela, którego nieruchomości obciążona jest ową wierzytelnością, w razie potrzeby także przez odpowiednie oświadczenie ze strony innych wierzycieli hipotecznych.

§. 10. Mimo wypełnienia wszystkich wskazanych warunków, wypłata pożyczki może być odmówioną:

a) jeżeli od czasu przyznania pożyczki wartość hipoteki tak się zmniejszyła, że nie przedstawia już dostatecznego bezpieczeństwa w myśl statutu (§. 5.);

b) jeżeli proszący o pożyczkę w ciągu dni 30 po uwiadomieniu, że pożyczka przy- gotowaną jest do wydania, takowej nie podniósł;

c) jeżeli zmarł proszący o pożyczkę;

d) jeżeli otworzono konkurs do jego majątku;

e) jeżeli sądowa licytacja realności ofiarowanej na hipotekę jest w toku.

B) Stosunek dłużnika hipotecznego do zakładu.

§. 11. Dłużnik ma w skrypcie dłużnym poddać się wyraźnie statutom działu hipote- cznego Banku krajowego jako obowiązującej dlań normie.

Pod tym warunkiem wchodzi w zastosowanie postanowienia zawarte w tym rozdziale, a obowiązujące dłużnika.

Dłużnik obowiązany jest oznaczone w skrypcie dłużnym raty (obejmujące spłatę pro- wizyi i kapitału) spłacać w ustanowionych półrocznych terminach z góry, tudzież uiszczając równocześnie dodatek na koszt zarządu. Stopę procentową pożyczek i wysokość dodatku na koszt zarządu ustanowi Wydział krajowy na przedstawienie Dyrekcyi i po wysłuchaniu Rady nadzorczej.

§. 12. Dłużnik może spłacić kapitał pożyczony także przed upływem ustanowionego terminu w całości lub w części, jeżeli kwota kapitału, której spłatę ofiaruje, wynosi jedną lub więcej całych umówionych rat kapitałowych i jeżeli dłużnik rzeczoną kwotę sześć miesięcy pierwszej wypowie, albo uiszczy od niej umówioną prowizyę za czas do upływu tego terminu nie- dostający. — Wszelkie spłaty kapitału po nad plan umorzenia mogą być uskuteczniiane jedynie w jednym z terminów, dla spłaty rat ustanowionych.

§. 13. Prowizya i umówione raty umorzenia mają być zawsze uiszczane w gotówce, w wylosowanych i płatnych już listach zastawnych, lub zapadłych kuponach, wszelkie zaś spłaty kapitału, któreby dłużnik chciał uskutecznić nad plan umorzenia, wolno mu uiszczyć w li- stach zastawnych wartości nominalnej lub w gotówce.

§. 14. Dla ulżenia dłużnikom — każdy termin spłaty rat pożyczkowych obejmować będzie dni piętnaście, tak, że dopiero po upływie piętnastego dnia, od nieuiszczonych rat obli- czoną będzie prowizya zwłoki, która jedynie w gotówce może być uiszczoną.

§. 15. Bank upoważnionym jest żądać od dłużnika:

a) ażeby wykazał się uiszczeniem opłaty asekuracyjnej od budynków, których wartość została wziętą w rachubę przy wymiarze pożyczki;

b) aby wykazał się uiszczeniem podatków opłaconych z nieruchomości za hipotekę służącej;

c) aby wykazał się uiszczeniem prowizji od innych kapitałów, ciężących na tej samej hipotece a poprzedzających pożyczkę zaciągniętą w zakładzie.

§. 16. Bank krajowy ma prawo nawet bez porozumienia się z dłużnikiem hipotecznym dopełniać na jego rachunek wypłaty, należnych z dóbr obciążonych pożyczką hipoteczną podatków i innych ciężarów, jak niemniej renty i procentów od kapitału, poprzedzającego na hipotece wierzytelność Banku, oraz premji asekuracyjnej.

Bank krajowy może umówić się z jednym z zakładów asekuracyjnych krajowych o spłatę premji asekuracyjnej z kasy swojej i żądać od dłużnika hipotecznego zwrotu takowej przy spłacie rat amortyzacyjnych pożyczki.

§. 17. Jeżeli dłużnik nie uiszczy w oznaczonym terminie raty w skrypcie dłużnym ustanowionej, będzie Bank krajowy uprawnionym ściągnąć w drodze egzekucyjnej całą należność swoją bez poprzedniego wypowiedzenia.

W razie jeżeli hipoteka takiej uległa zmianie, że nie daje już Bankowi krajowemu zabezpieczenia w statucie wymaganego, służy zakładowi prawo wypowiedzenia całej wierzytelności na trzy miesiące bez względu na pierwotnie umówiony termin spłaty.

§. 18. Dłużnik może żądać w każdym czasie pokwitowania na spłaconą dotąd część pożyczki z zezwoleniem na wykreślenie tej spłaconej sumy ze stanu biernego nieruchomości za hipotekę służącej.

§. 19. Jeżeli przynajmniej czwarta część wypożyczonego kapitału spłaconą została, może dłużnik żądać ustanowienia nowego planu amortyzacyjnego dla reszty pożyczki.

§. 20. Celem ściągnięcia zapadłych prowizyj i rat umarzających od pożyczek hipotecznych, może Bank żądać egzekucyi politycznej w myśl ustawy z dnia 21. czerwca 1882 (Dz. ust. p. Nr. 81.) lub egzekucyi sądowej. Inne należności, które dłużnik hipoteczny zobowiązał się uiszczyć, może Bank ściągnąć w drodze egzekucyi sądowej.

§. 21. Bankowi krajowemu służy wolność od opłat przy dokumentach, oraz wolność od opłaty stempla od wydawanych listów zastawnych i kuponów w myśl ustawy z dnia 10. lipca 1865 Nr. 55. Dz. p. p. i rozporządzenia Ministerstwa skarbu z dnia 16. stycznia 1866 Nr. 9. Dz. p. p.

Wszelkie inne opłaty stemplowe, lub w innej formie pobierane, jakieby należały skarbowi publicznemu od pożyczki hipotecznej lub połączonych z nią czynności, winien dłużnik ponosić.

C) Listy zastawne.

§. 22. Na podstawie udzielonych w myśl niniejszego statutu pożyczek hipotecznych, Bank krajowy wydawać będzie listy zastawne t. j. dokumenta, zapewniające właścicielom tychże wypłaty procentów i kapitału, pod warunkami, w samych listach zastawnych wyszczególnionymi.

§. 23. Ogólna suma listów zastawnych znajdujących się w obiegu, nie może przekraczać w żadnym razie ogólnej sumy równoczesnych wierzytelności hipotecznych zakładu.

W razie spłaty pożyczek hipotecznych w gotówce przed upływem ustanowionego terminu, winien Bank wycofać z obiegu odpowiadającą spłaconemu kapitałowi ilość listów zastawnych.

§. 24. Wszelkie spłaty pożyczonych kapitałów uiszczane czy to w przepisanych półrocznych ratach, czy też naraz wskutek wypowiedzenia pożyczki, mają wpływać do funduszu umorzenia, który przeznaczony jest wyłącznie na umorzenie listów zastawnych wylosowanych podług wartości nominalnej.

§. 25. Opłata procentów i kapitału poręczona zostaje posiadaczom listów zastawnych wierzytelnościami hipotecznymi Banku krajowego, innemi jego aktywami i funduszem rezerwowym, a w dalszym rzędzie gwarancją funduszu krajowego w myśl uchwały Sejmu krajowego z dnia 21. października 1881.

W celu zapewnienia prawidłowej wypłaty kuponów i listów zastawnych w każdym półroczu przypadających, Bank krajowy tworzyć będzie specjalną rezerwę:

1. z wpisowego, które każdy zaciągający pożyczkę hipoteczną z Banku krajowego w wysokości $\frac{1}{4}\%$ imiennej wartości pożyczki przy jej odebraniu uiścić będzie obowiązany;

2. z zysków, jakie Bank osiągać będzie przez wykup z wolnej ręki listów zastawnych do wycofania przeznaczonych;

3. z części nadwyżki dochodów Banku krajowego w §. 101. statutu na fundusz rezerwowy pożyczek hipotecznych przeznaczonej pod warunkami tamże wymienionymi. Rezerwa ta kontrolowaną będzie oddzielnie i oddzielnie wykazywaną w bilansach Banku.

§. 26. Każdy list zastawny ma zawierać;

a) oznaczenie kapitału na który opiewa;

b) stopę procentową i terminy opłaty procentów;

c) walutę, w której kapitał i procenty będą płacone;

d) termin umorzenia kapitału;

e) przyrzeczenie opłaty procentów i kapitału ze strony Banku krajowego;

f) podpis i pieczęć Dyrekcji;

g) potwierdzenie Rady nadzorczej i ustanowionego komisarza, że list zastawny wydano na podstawie nabytej przez Bank, odpowiadającej statutowi wierzytelności hipotecznej;

h) powołanie się na przysługującą listom zastawnym Banku krajowego gwarancję funduszu krajowego, wreszcie

i) na odwrotnej stronie paragrafy statutu, odnoszące się do listów zastawnych.

§. 27. Stopa procentowa listów zastawnych zawsze ma być równą stopie procentowej pożyczek, na których podstawie listy zostały wydane.

§. 28. Listy zastawne opiewają na okaziciela i mają przydane: arkusz z półrocznymi kuponami procentowymi i talonem na dalsze kupony.

§. 29. Listy zastawne będą opiewały na 50 zł., 100 zł. lub wyższe, przez 100 podzielne kwoty.

§. 30. Czas obiegu listów zastawnych może być oznaczonym z góry, lub też zależnym od wylosowania.

§. 31. Jeżeli list zastawny ściągnięty zostaje z obiegu, należące doń, a nie zapadłe jeszcze kupony muszą być zwrócone.

W braku tych kuponów potrącona będzie w gotówce ich wartość nominalna, jeżeli amortyzacja w drodze prawnej nie została przeprowadzoną.

§. 32. Zapadłe kupony od listów zastawnych, kwity procentowe i wylosowane listy zastawne będą wypłacane w kasach Banku krajowego i w innych miejscach, które Dyrekcya z uwzględnieniem dogodności interesowanych oznaczy i poda do publicznej wiadomości. — Procenta zapadłe, a nie pobrane w przeciągu lat trzech, równie jak wylosowane listy zastawne niezrealizowane w przeciągu lat 30 od dnia zapadłości, są zadawnione i nie mogą być więcej żądane.

§. 33. Bank uważa posiadacza listu zastawnego i posiadacza kuponu za właścicieli tychże.

Jeżeli kto chce zapewnić sobie pobór procentów od listów zastawnych do niego należących, lub jeśli list zastawny i przychód z niego płynący ma być stale poświęcony na pewien cel, natenczas należy wniesć do Banku pisemną prośbę o winkulowanie.

Przy wypłacie procentu od winkulowanych listów zastawnych, co za kwitami się odbywa, Bank nie jest obowiązany rozpoznawać prawdziwości podpisu i nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w tym względzie.

Wolno jednak właścicielowi listu zastawnego żądać, aby zapłata kapitału przypadającego na winkulowany list zastawny, wypłata procentów, a w końcu dewinkulacja listu zastawnego nastąpić mogła jedynie za przedłożeniem jego podpisu, notaryalnie lub sądownie legalizowanego.

§. 34. W celu dewinkulowania listów zastawnych, winkulowanych na rzecz gmin, lub innych pod opieką władz zostających korporacji i zakładów, potrzebnem jest nadto przyzwolenie władzy nadzorczej.

Jeżeli ma nastąpić dewinkulacja listu zastawnego na żądanie innej osoby, a nie tej, którą wymienia zastrzeżenie na liście zastawnym umieszczone, natenczas żądający musi się wykazać dokumentami publicznymi, albo notaryalnie lub sądownie legalizowanymi, że nabył własność listu zastawnego.

§. 35. Listy zastawne Banku krajowego mogą być użyte na lokację kapitałów fundacyjnych, kapitałów od Zakładów zostających pod dozorem publicznym, tudzież funduszków pupilarnych fideikomisowych i depozytowych i nareszcie służyć mogą według kursu giełdowego jako kaucyje w stosunkach służbowych i kontraktowych, tudzież jako zabezpieczenie wojskowych kaucyi małżeńskich.

III. Pożyczki komunalne.

A) Udzielanie pożyczek.

§. 36. Bank udzielać będzie pożyczki w obligacjach komunalnych gminom i powiatom:

a) na spłatę lzb ułatwienie spłaty wysoko oprocentowanych długów powiatów, gmin i członków gminy;

b) na inwestycje i przedsiębiorstwa produkcyjne, oraz na zakładanie lub zasilanie powiatowych zakładów pożyczkowych;

c) na cele użyteczności publicznej, nie wchodzące w zakres bieżącej gospodarki gminnej.

Przyznanie pożyczki w obligacjach komunalnych, nastąpić może tylko za uchwałą Rady nadzorczej Banku krajowego, powziętą na wniosek Dyrekcyi, a zatwierdzoną przez Wydział krajowy.

Udzielanie pożyczki komunalnej gminom wiejskim, miasteczkom i miastom nieposiadającym osobnych statutów, poprzedzać ma uchwała Rady powiatowej uznającą istotną użyteczność i potrzebę pożyczki na jeden z celów powyżej wymienionych.

O każdej pożyczce komunalnej, kwotę stu tysięcy (100.000) zł. przynoszącej, tudzież o każdej pożyczce komunalnej, udzielonej gminie lub powiatowi, przedtem już jakąś zaliczką lub pożyczką obciążonym, Wydział krajowy składać będzie Sejmowi szczegółowe sprawozdanie na najbliższej sesji sejmowej.

B) Stosunek dłużnika do zakładu.

§. 37. (§. 36. A.) Dłużnik ma w skrypcie dłużnym poddać się wyraźnie statutom działu komunalnego Banku krajowego jako obowiązującej go normie.

W myśl powyższego warunku wchodzi w zastosowanie postanowienia zawarte w tym rozdziale, a obowiązujące dłużnika.

Dłużnik obowiązany jest oznaczone w skrypcie dłużnym raty (obejmujące spłatę prowizyi i kapitału) spłacać w ustanowionych półrocznych terminach z góry, tudzież uiszczać równocześnie dodatek na koszt zarządu w wysokości przepisanej dla pożyczek komunalnych.

Przepisy dla udzielania pożyczek komunalnych wyda Wydział krajowy na przedstawienie Dyrekcyi i po wysłuchaniu Rady nadzorczej.

§. 38. (§. 36. B.) Dłużnik może spłacić kapitał pożyczony także przed upływem ustanowionego terminu w całości lub w części, jeżeli kwota kapitału, której spłatę ofiaruje wynosi jedną lub więcej całych umówionych rat kapitałowych i jeżeli dłużnik rzeczoną kwotą sześć miesięcy pierwej wypowiedzie albo uiszczy od niej omówioną prowizję za czas do upływu tego terminu nie dostający. Wszelkie spłaty kapitału po nad plan umorzenia mogą być uskuteczniiane jedynie w jednym z terminów dla spłaty rat ustanowionych.

§. 39. (§. 36. C) Spłaty rat na kapitał, jakoteż wszelkie spłaty po nad plan dopełniane być mogą albo gotowizną w walucie austriackiej, albo w obligacyach komunalnych, o ile kwota z tego tytułu spłacać się mająca przez sto jest podzielna. Inne spłaty tylko gotowizną w walucie austriackiej dopełniane będą.

§. 40. (§. 36. D.) Przepisy §§. 14. i 19. statutu mają zastosowanie także do pożyczek komunalnych.

§. 41. (§. 36. E) Jeżeli dłużnik nie uiszczy w oznaczonym terminie raty w skrypcie dłużnym ustanowionej, będzie Bank krajowy uprawniony ściągnąć w drodze egzekucyjnej całą należność swoją bez poprzedniego wypowiedzenia.

§. 42. (§. 36. F.) Wszelkie opłaty stemplowe lub w innej formie pobierane, jakieby należały się skarbowi publicznemu od pożyczki lub połączonych z nią czynności, winien dłużnik ponosić.

C) Obligacye komunalne.

§. 43. (§. 37.) Na podstawie pożyczek komunalnych, udzielonych powiatom lub gminom, do wysokości tych pożyczek wydawać może Bank krajowy obligacye komunalne.

§. 44. (§. 37. A) Ogólna suma wydawanych obligacyj komunalnych w żadnym razie przekraczać nie może ogólnej sumy równoczesnych wierzytelności Banku krajowego w kapitale z tytułu pożyczek udzielonych powiatom i gminom. Do tej sumy wierzytelności nie mogą być wliczane wierzytelności w kapitale, powstałe z zalegania rat amortyzacyjnych.

W razie spłaty pożyczek komunalnych w gotówce przed upływem ustanowionego terminu, winien Bank wycofać z obiegu odpowiadającą spłaconemu kapitałowi ilość obligacyj komunalnych.

§. 45. (§. 37. B) Wszelkie spłaty pożyczonych kapitałów, uiszczane czy to w przepisanych półrocznych ratach, czy też wskutek częściowej spłaty po nad plan umorzenia, czy wreszcie wskutek wypowiedzenia całej pożyczki, mają wpływać do funduszu umorzenia, który przeznaczony jest wyłącznie na umorzenie obligacyj komunalnych, wylosowanych podług wartości nominalnej.

§. 46. (§. 37. C) Za opłatę procentów i spłatę kapitału obligacyj komunalnych ręczy Bank krajowy przedewszystkiem pożyczkami powiatowemi i gminnemi, dalej specjalnym funduszem rezerwowym i aktywami swojemi, a w dalszym rzędzie wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju w myśl §. 3. B) niniejszego statutu.

§. 47. (§. 37. D) Każda obligacya komunalna ma zawierać:

- a) Oznaczenie kapitału, na który opiewa;
- b) stopę procentową i terminy opłaty procentów;
- c) walutę, w której kapitał i procenta będą płacone;
- d) termin umorzenia kapitału;
- e) przyrzeczenie opłaty procentów i kapitału ze strony Banku krajowego;
- f) podpis i pieczęć Dyrekcyi;

g) potwierdzenie Rady nadzorczej i ustanowionego komisarza, że obligacyę wydano na podstawie udzielonej przez Bank, odpowiadającej statutowi pożyczki komunalnej i że do obligacyi tej ma zastosowanie gwarancya kraju (§. 3. B), — wreszcie

h) na odwrotnej stronie paragrafy statutu i przepisów, odnoszące się do obligacyj komunalnych.

§. 48. (§. 37. E) Stopa procentowa obligacyj komunalnych zawsze ma być równą stopie procentowej pożyczek, na których podstawie obligacye zostały wydane.

§. 49. (§. 37. F) Obligacye komunalne opiewają na okaziciela i mają przydane: arkusz z półrocznymi kuponami procentowymi i talonem na dalsze kupony.

§. 50. (§. 37 G) Obligacye komunalne będą opiewały na 100 zł. lub wyższe przez 100 podzielne kwoty.

§. 51. (§. 37. H) Czas obiegu obligacyj komunalnych może być oznaczonym z góry lub też zależnym od wylosowania.

§. 52 (§. 37 I.) Jeżeli obligacya komunalna ściągnięta zostaje z obiegu, należące do niej a nie zapadłe jeszcze kupony muszą być zwrócone

W braku tych kuponów potrąconą będzie w gotówce ich wartość nominalna, jeżeli amortyzacya w drodze prawnej nie została przeprowadzoną.

§. 53. (§. 37. K.) Zapadłe kupony od obligacyj komunalnych, kwity procentowe i wylosowane obligacye komunalne, będą wypłacane w kasach Banku krajowego i w innych miejscach, które Dyrekcyja z uwzględnieniem dogodności interesowanych oznaczy i poda do publicznej wiadomości. — Procenta zapadłe a nie pobrane w przeciągu lat trzech, równie jak wylosowane obligacye komunalne, niezrealizowane w przeciągu lat 30 od dnia zapadłości są przedawnione.

§. 54. (§. 37. L.) Bank uważa posiadacza obligacyi komunalnej i posiadacza kuponu za właścicieli tychże. Przepisy o winkulacyi i dewinkulacyi listów zastawnych (§§. 33. i 34 stat.) mają zastosowanie także do obligacyj komunalnych.

§. 55. (§. 37. M.) Specyalna rezerwa dla obligacyj komunalnych II. i następnych emisyj powstaje:

a) z wpisowego, które każdy zaciągający pożyczkę w Banku krajowym w obligacyach komunalnych II. i następnych emisyj w wysokości $\frac{1}{4}\%$ od imiennej wartości pożyczki przy jej odebraniu uiścić będzie obowiązany;

b) z zysków, jakie Bank osiągać będzie przez wykup z wolnej ręki obligacyj komunalnych do wycofania przeznaczonych;

c) z części nadwyżki dochodów Banku krajowego w §. 101. stat. na fundusz rezerwowy pożyczek komunalnych przeznaczonej.

Rezerwa ta kontrolowaną będzie oddzielnie i oddzielnie wykazywaną w bilansach Banku.

IV. Pożyczki kolejowe

A. Udzielanie pożyczek.

§. 56. *Celem popierania budowy kolei żelaznych w Galicyi, przeznaczonych dla publicznego ruchu, a uznanych uchwałą Sejmu lub Wydziału krajowego ze stanowiska interesów kraju za pożyteczne lub potrzebne, udziela Bank krajowy pożyczki w obligacyach kolejowych a mianowicie:*

a) *Państwu i Krajowi za skryptami dłużnymi celem uzyskania funduszków potrzebnych dla kolei przez nich wybudować i prowadzić się mających, jakoteż celem wpłaty akcji pierwszeństwa i zakładowych, towarzystw akcyjnych założonych w celu budowy i ruchu takichże kolei.*

W ostatnim przypadku można zastrzec ewentualne złożenie (zastawienie) dotyczących w zupełności wpłaconych akcji lub obligacyi pierwszeństwa tych towarzystw

Udzielanie pożyczek jest tylko o tyle dopuszczalne, o ile oprocentowanie i amortyzacya obligacyj kolej wych, udzielonych tytułem pożyczki znajdują pokrycie w annuitetach przez Państwo lub Kraj poręczonych;

b) prywatnym przedsiębiorstwom kolei żelaznych za skryptami dłużnymi na hipotecę dotyczących linii kolejowych, w księdze kolejowej zapisanymi, ewentualnie za złożeniem (zastawieniem) obligacyj pierwszeństwa przez przedsiębiorstwa te wydanych, a to w każdym razie tylko do wysokości owej sumy której oprocentowanie i amortyzacya planem umorzenia przewidziana, są zapewnione gwarancją Państwa, Kraju lub też w inny sposób.

Przyznanie pożyczki kolejowej nastąpić może z reguły tylko za uchwałą Rady Nadzorczej Banku krajowego, powziętą na wniosek Dyrekcyi, a przez Sejm zatwierdzoną.

Potrzeba uchwały Sejmu odpada, a wystarczy zatwierdzenie Wydziału krajowego, jeżeli chodzi o galicyjskie koleje, których czysty dochód został przez Państwo lub Kraj już poręczony.

O każdej udzielonej pożyczce Wydział krajowy składać będzie Sejmowi szczegółowe sprawozdanie na najbliższej sesyi.

B. Stosunek dłużnika do Banku.

§. 57. Stosunek dłużnika do Banku krajowego normują następujące przepisy ogólne, tudzież wydać się mające przez Wydział krajowy na wniosek Dyrekcyi, i po wysłuchaniu Rady Nadzorczej przepisy szczegółowe, które dłużnik w skrypcie wyraźnie jako obowiązujące uznać winien.

§. 58. Dłużnik obowiązany jest oznaczone w skrypcie dłużnym raty obejmujące spłatę prowizyi i kapitału, spłacać w ustanowionych półrocznych terminach, tudzież uiszczać równocześnie dodatek na koszt zarządu w wysokości oznaczonej przez Wydział krajowy (§. 112. lit. 2).

§. 59. Dłużnik może spłacić kapitał pożyczony także przed upływem ustanowionego terminu w całości lub w części, jeżeli kwota kapitału, której spłatę ofiaruje, wynosi jedną lub więcej całych umówionych rat kapitałowych i jeżeli dłużnik rzeczoną kwotę sześć miesięcy pierwszej wypowiedzi, albo uiszcza od niej umówioną prowizyę za czas do upływu tego terminu nie dostający. Wszelkie spłaty kapitału po nad plan umorzenia, mogą być uskuteczniiane jedynie w jednym z terminów dla spłaty rat ustanowionych.

§. 60. Spłaty rat na kapitał, jakoteż wszelkie spłaty po nad plan dopełniane być mogą albo gotowizną w walucie austriackiej, albo w obligacyach kolejowych Banku krajowego, o ile kwota spłacać się mająca przez 50 jest podzielna. — Inne spłaty tylko gotowizną w walucie austriackiej dopełniane będą.

§. 61. Przepisy §§. 14. i 18. statutu mają zastosowanie także do pożyczek w obligacyach kolejowych.

W miarę spłaty pożyczki może żądać dłużnik wydania akcji i obligacyj w myśl §. 56 zastawionych.

§. 62. Jeżeli prywatne przedsiębiorstwo kolejowe nie uiszcza raty w skrypcie dłużnym ustanowionej, będzie Bank krajowy uprawnionym bez poprzedniego wypowiedzenia ściągnąć w drodze egzekucyjnej całą swoją wierzytelność, co jednakże nie uwołacza pierwszeństwu, przyznanemu ustawą dla wydatków ruchu i należytości obrachunkowych.

§. 63. Jeżeli wartość dochodowa prywatnego przedsiębiorstwa kolejowego (§. 56 lit. b) tak się zmieni, że przedsiębiorstwo to, względnie zdeponowane obligacye pierwszeństwa nie dają już Bankowi krajowemu statutowego bezpieczeństwa, przysługują Bankowi prawo wypowiedzenia na trzy miesiące całej wierzytelności, albo odpowiedniej jej części, bez względu na pierwotnie umówiony termin spłaty.

C. Obligacje kolejowe.

§. 64. Wydawanie obligacji kolejowych może nastąpić:

a) celem udzielenia określonych w §. 56. pożyczek Państwu, Krajowi lub prywatnemu przedsiębiorstwu kolejowemu aż do wysokości tychże pożyczek,

b) nadto w celu nabycia w drodze kupna, poręczonych przez Państwo lub Kraj. akcji i obligacji pierwszeństwa kolei, określonych w §. 56.

Zakupno takich akcji i obligacji nastąpić może tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego i to o tyle, o ile oprocentowanie i amortyzacja obligacji kolejowych, wydanych celem nabycia rzeczonych walorów, znajduje rachunkowe pokrycie w gwarancji, udzielonej przez Państwo lub Kraj dla zabezpieczenia oprocentowania i spłaty tych walorów.

§. 65. Wartość imienna wszystkich w obiegu będących obligacji kolejowych musi w każdym razie znajdować pokrycie w ogólnej sumie Bankowi krajowemu należnych każdorazowo kapitałów, z tytułu udzielonych pożyczek kolejowych, z doliczeniem wartości nominalnej walorów kolejowych w myśl §. 64 lit. b. przez Bank krajowy nabytych i w jego posiadaniu się znajdujących.

Do pokrycia nie mogą być wliczane należności powstałe z zaległych rat amortyzacyjnych.

W razie spłaty pożyczek lub walorów kolejowych (§. 64 lit. b.) przed upływem ustanowionego terminu, winien Bank wycofać z obiegu odpowiadającą spłaconemu kapitałowi ilość obligacji kolejowych.

§. 66. Celem umorzenia obligacji kolejowych w pełnej ich wartości imiennej, utworzony będzie, przeznaczony wyłącznie na ten cel fundusz umorzenia, do którego wpływać będą wszelkie spłaty uiszczone w umówionych albo w wyjątkowych terminach, spłaty wskutek wypowiedzenia, tudzież spłaty, następujące skutkiem wylosowania lub sprzedaży nabytych w myśl §. 64 lit. b. walorów kolejowych.

§. 67. Za oprocentowanie i planem umorzenia przewidzianą spłatę obligacji kolejowych, rzeczy Bank krajowy przede wszystkim swojemi wierzytelnościami z pożyczek kolejowych i posiadanyimi walorami kolejowymi (§. 64 lit. b.), specjalnym funduszem rezerwowym (§. 76.), jakoteż wszelkimi innymi swojemi aktywami; w dalszym rzędzie wchodzi w zastosowanie gwarancja kraju w myśl §. 3. C. niniejszego statutu.

§. 68. Każda obligacja kolejowa ma zawierać:

a) Oznaczenie kapitału na który opiewa;

b) stopę procentową i terminy opłaty procentów;

c) wartość, w której kapitał i procenta będą płacone;

d) termin umorzenia kapitału;

e) przyrzeczenie opłaty procentów i kapitału ze strony Banku krajowego;

f) podpis i pieczęć Dyrekcyi;

g) potwierdzenie Rady Nadzorczej i ustanowionego komisarza (§. 112. l. 12), że obligację wydano na podstawie udzielonej przez Bank, odpowiadającej statutowi pożyczki, względnie na podstawie nabytych w myśl statutu walorów kolejowych, i że do obligacji tej ma zastosowanie gwarancja kraju (§. 3. C), wreszcie

h) na odwrotnej stronie paragrafy statutu i przepisów, odnoszące się do obligacji kolejowych (§. 57.)

§. 69. Stopa procentowa obligacji kolejowych, zawsze ma być równą stopie procentowej pożyczek, na których podstawie obligacje zostały wydane, a w przypadku przewidzianym w §. 64. lit. b. równą stopie procentowej nabytych walorów.

§. 70. Obligacje kolejowe opiewają na okaziciela i mają przydane: arkusz z półrocznymi kuponami procentowymi i talonem na dalsze kupony.

§. 71. Obligacje kolejowe będą opiewały na 50 zł. lub wyższe przez 50 podzielne kwoty.

§. 72. Czas obiegu obligacji kolejowych może być oznaczonym z góry lub też zależnym od wylosowania.

§. 73. Jeżeli obligacya kolejowa ściągnięta zostaje z obiegu; należące do niej, a nie zapadłe jeszcze kupony muszą być zwrócone, w przeciwnym bowiem razie potrąconą będzie ich wartość.

§. 74. Zapadłe kupony i obligacye kolejowe i kwity procentowe, będą wypłacane w kasach Banku krajowego i w innych miejscach, które Dyrekcya z uwzględnieniem dogodności interesentów oznaczy i poda do publicznej wiadomości.

Procenta zapadłe a nie pobrane w przeciągu lat trzech, równie jak wylosowane obligacye kolejowe niezrealizowane w przeciągu lat 30 od dnia zapadłości, przepadają jako przedawnione na rzecz specjalnego funduszu rezerwowego.

§. 75. Bank uważa posiadacza obligacyi kolejowej i posiadacza kuponu za właścicieli tychże. Przepisy o winkulacyi i dewinkulacyi listów zastawnych (§§. 33. i 34. stat.) mają zastosowanie także do obligacyj kolejowych.

§. 76. Specjalna rezerwa dla obligacyj kolejowych powstaje:

a) z wpisowego, które każdy zaciągający pożyczkę kolejową w wysokości $\frac{1}{4}\%$ od imiennej wartości pożyczki przy jej odebraniu uiścić będzie obowiązany;

b) z zysków, jakie Bank osiągać będzie przez wykup z wolnej ręki obligacyj kolejowych do wycofania przeznaczonych;

c) z wpływów pochodzących z przedawnienia kuponów i obligacyj kolejowych.

Tak utworzony specjalny fundusz rezerwowy administrowany będzie oddzielnie od reszty majątku Banku krajowego i oddzielnie wykazywany w bilansach.

V. (IV.) Interesa bankowe.

a) Interes eskontowy, pożyczkowy i zastawniczy.

§. 77. (§. 38.) Bank krajowy upoważniony jest eskontować weksle, asygnacye i obligi. Weksle muszą mieć z reguły trzy, a przynajmniej dwa podpisy osób lub instytucyj finansowych wekslowo obowiązanych, znanych z wypłacalności.

Bank nie potrzebuje podawać powodów nieprzyjęcia wekslu do eskontu.

§. 78. (§. 39.) Dla ocenienia weksli podanych do eskontu, a względnie reeskontu, złożony będzie komitet cenzorów, mianowanych po zasięgnięciu opinii Izb handlowych i Towarzystw rolniczych, na wniosek Dyrekcji przez Radę nadzorczą, a zatwierdzonych przez Wydział krajowy na trzy lata.

Po upływie trzechlecia ci sami cenzorowie mogą być ponownie powołani. Krewni w linii zstępnej lub wstępnej, spółnicy i prokurzyści Dyrektorów i cenzorów nie mogą być cenzorami.

§. 79. (§. 40) Przy objęciu swego urzędowania cenzorowie złożyć mają pisemne przyrzeczenie, że przy ocenianiu weksli postępować będą z największą bezstronnością.

Żaden z nich nie może brać udziału w ocenianiu weksli przedsiębiorstwa, w którym uczestniczy w jakikolwiek sposób.

§. 80. (§. 41.) Bank krajowy udzielać będzie pożyczki na akta notaryalne gminom, powiatom, stowarzyszeniom zaliczkowym i innym, opartym na ustawie z dnia 9. kwietnia 1873 Dz. u. p. Nr. 70, oraz kołom kredytowym, kasom oszczędności w ogóle, gminnym i powiatowym kasom oszczędności i kasom pożyczkowym, ostatnim czterem instytucyom jednak tylko za poręczeniem właściwych gmin lub powiatów, wykazaniem uchwałą reprezentacyi gminnej lub powiatowej, zatwierdzoną przez władzę wyższą, jak tego ustawy wymagają.

§. 81. (§. 42.) Zaliczki na zastaw papierów publicznych (§. 3. lit. D. d.) udzielane będą na przeciąg czasu nie krótszy jak dni 8, a nie dłuższy jak dni 90.

Rada nadzorcza ustanowi na wniosek Dyrekcji normy, na które papiery wartościowe, do jakiej wysokości i na jaki procent zaliczki udzielane być mają.

§. 82. (§. 43.) Dłużnikowi wolno spłacić przed terminem zaliczkę na zastaw papierów otrzymaną. Nie upoważnia go to jednak do żądania zwrotu procentów z góry uiszczonych.

§. 83. (§. 44.) Jeżeli przyjęta przy udzieleniu zaliczki wartość giełdowa papierów w zastaw danych obniży się na $\frac{3}{4}$ przyjętej wartości kursowej, winien dłużnik złożyć odpowiedni dalszy zastaw, lub spłacić stosowną część zaliczki. W przeciwnym razie Bank krajowy upoważnionym jest sprzedać zastaw w całości lub w części na giełdzie przed terminem spłaty zaliczki. a nadwyżkę, po zaspokojeniu własnej należitości pozostałą przechować jako depozyt bezprocentowy do dyspozycji dłużnika, lub na rzecz jego złożyć do Sądu.

Jeżeliby kwota ze sprzedży zastawu uzyskana nie wystarczała na zaspokojenie pretensji Banku, dłużnik obowiązany jest pokryć pozostałą resztę pretensji.

§. 84. (§. 45.) Jeżeli zaliczka nie została spłaconą w terminie, upoważniony jest Bank bez odnoszenia się do dłużnika i bez sądowej interwencji sprzedać zastaw w całości lub w części w celu pokrycia swoich pretensji do których należą także koszta sprzedaży.

§. 85 (§. 46.) Rada nadzorcza oznaczy, na jakie przedmioty mogą być udzielane pożyczki w oddziale zastawniczym, oraz ustanowi na wniosek Dyrekcji wysokość stopy procentowej i należitości manipulacyjnych. Wysokość tych ostatnich należitości wymaga zatwierdzenia Rządu.

§. 86 (§. 47.) Pożyczki na zastaw (§. 85.) udzielane będą na czas nie dłuższy, jak 6 miesięcy i mogą być także częściowo spłacane.

§. 87. (§. 48.) Jeżeli przedmioty zastawione nie zostaną w terminie wykupione lub na nowo zastawione, natenczas służy Bankowi krajowemu prawo bez odnoszenia się do dłużnika i bez sądowej interwencji sprzedać zastaw w całości lub w części w celu pokrycia swoich pretensji, do których należą także koszta sprzedaży. Sprzedaż nastąpić ma w drodze publicznej licytacji. Towary mające cenę giełdową lub targową, mogą być także sprzedane bez licytacji przez przysięgłego stręczyciela.

§. 88. (§. 49.) Bank krajowy uważa posiadacza kwitu zastawniczego za uprawnionego do wykupna zastawów i w ogóle do wszelkich czynności, jakie właściciel zastawu przedsiębrać może. Zakład nie bada wiarygodności potrzebnych w interesie zastawniczym podpisów stron i nie przyjmuje żadnej za nie odpowiedzialności.

b) Przyjmowanie pieniędzy na książeczki oszczędności, asygnaty kasowe i rachunek bieżący.

§. 89. (§. 50.) Bank krajowy przyjmować będzie gotówkę na wkładki oszczędności.

Najmniejsza wkładka może wynosić 5 zł. a ogólna suma wkładek oszczędności nie może przenosić jednego miliona zł. w. a.

Każdoczesny stan wkładek oszczędności ma być co miesiąc ogłaszany.

Zwrot wkładek oszczędności i spłata odsetek od tychże poręczoną zostaje posiadaczom książeczek wkładkowych aktywami i funduszem rezerwowym Banku, a w dalszym rzędzie (subsdyarnie) do wysokości jednego miliona złotych, gwarancją funduszu krajowego.

Formularze książeczek oszczędności podlegają zatwierdzeniu c. k. Rządu.

§. 90. (§. 51.) Bank krajowy wydawać będzie na złożoną gotówkę w najmniejszej kwocie 100 zł., oprocentowane asygnaty kasowe.

Ogólna suma wydanych asygnat kasowych nie może przekraczać jednego miliona złotych.

Bank uważa posiadacza asygnaty na okaziciela opiekującej za upoważnionego do odbioru pieniędzy, o ile składający nie zastrzeże, iż pieniądze mogą być wydane tylko jemu lub wylegitymowanemu legalizowanym dokumentem pełnomocnikowi albo prawonabywcy.

Formularze asygnat kasowych podlegają zatwierdzeniu c. k. Rządu.

§. 91. (§. 52.) Bank krajowy będzie przyjmował gotówkę na rachunek bieżący i uskuteczniał do wysokości złożonej kwoty wypłaty zlecone przez wkładającego, bądź wypłacając w gotówce przekazy (cheques) przezeń wystawione, bądź przepisując na żądanie wkładającego kwotę przezeń złożoną, w całości lub w części na rachunek innej osoby.

Formularze przekazów (cheques) podlegają rządowemu zatwierdzeniu.

c) Inne interesa bankowe.

§. 92. (§. 53.) Sposób prowadzenia interesów bankowych, wymienionych w §. 3. statutu w ustępie D. pod lit. *a*, *b*, *c*. i *i*, określa regulamin.

§. 93. (§. 54.) Rada nadzorcza oznaczy, na jakie towary rozciągać się ma interes komisowy Banku krajowego i wyda szczegółowe instrukcje w tej mierze.

§. 94. (§. 55.) Czynności pośredniczenia w zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych i handlowych, oraz udzielanie im pożyczek (§. 3. ustęp D. lit. *l*.) mogą być przedsiębrane tylko za poprzednią uchwałą Rady nadzorczej powziętą od wypadku do wypadku.

Udzielanie pożyczek na przedsiębiorstwa melioracyjne, ułatwianie na drodze kredytu tworzenia się spółek melioracyjnych, a względnie wykonywanie robót melioracyjnych na rachunek osób trzecich, określone będzie osobną instrukcją ułożoną przez Radę nadzorczą a zatwierdzoną przez Wydział krajowy.

d) Interesa bankowe ze stowarzyszeniami zarobkowymi i gospodarzami, opartymi na ustawie z dnia 9. kwietnia 1873 (Dz. u. p. Nr. 70).

§. 95. (§. 56.) Dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, opartych na ustawie z dnia 9. kwietnia 1873. (Dz. u. p. Nr. 70), może Bank krajowy utworzyć osobny oddział interesów bankowych, a to z jednej strony, w celu ułatwienia tym stowarzyszeniom kredytu udzielanego w myśl poprzednich postanowień tego statutu w celu otwarcia im na podstawie odpowiednich skryptów notaryalnych kredytu niepokrytego w rachunku bieżącym, w celu załatwiania ich interesów pieniężnych na placach bankowych, oraz w celu lokacyj zwyczaj kasowych tych stowarzyszeń — z drugiej strony celem korzystania z ich pośrednictwa w interesach Banku.

§. 96. (§. 57.) W razie utworzenia takiego oddziału, stowarzyszenia chcące być dopuszczone do korzystania z niego, winny się poddać nadzorowi Banku krajowego w myśl instrukcji osobnej, którą uchwali Rada nadzorcza.

Dla oddziału tego ustanowionym będzie osobny komitet cenzorów, przy którego utworzeniu przyznana będzie stowarzyszeniom ingerencya, określona bliżej przez Radę nadzorczą w osobnej instrukcji.

§. 97. (§. 58.) Bank krajowy w myśl postanowienia §. 3. ust. D. pod lit. *l*., współdziałać będzie przy zachowaniu przepisu §. 94., przy zakładaniu towarzystw zarobkowych i gospodarczych mających za przedmiot przedsiębiorstwa pod przytoczoną literą *l*. wymienione.

e) Uposażenie działu bankowego.

§. 98. (§. 59.) Za zobowiązania Banku krajowego, wypływające z interesów bankowych (§. 3. ustęp. D.) odpowiada przedewszystkiem fundusz rezerwowy, utworzyć się mający w myśl postanowienia §. 101. lit. *c*. statutu, następnie zaś kapitał zakładowy, składający się z kwoty jednego miliona zł., którą kraj wyposaża dział bankowy i z kwot przekazywanych na pomnożenie kapitału zakładowego w myśl §. 101. lit. *a*. statutu.

§. 99. (§. 60.) Jeśliby wskutek zaszłych strat kapitał zakładowy Banku krajowego zmniejszył się do połowy, Rada nadzorcza obowiązana jest donieść o tem niezwłocznie Wydziałowi krajowemu celem dalszego zarządzenia.

VI. (V.) Bilans i fundusz rezerwowy.

§. 100. (§. 61.) Rok słoneczny jest rokiem administracyjnym Banku. Corocznie dnia 31. grudnia Dyrekcyja zamyka rachunki i układa bilans i inwentarz majątkowy Banku. Zestawienia te, po ścisłym sprawdzeniu, zaopatrzone podpisem Dyrekcyi i naczelnego buchhaltera. Rada nadzorcza przeszła wraz ze sprawozdaniem swem Wydziałowi krajowemu, który przedłożył je Sejmowi na najbliższej sesyi celem wydania absolutoryum.

Jeśliby Bank wszedł w życie w ciągu roku słonecznego, natenczas pierwsze zamknięcie rachunków i bilans, tudzież inwentarz majątkowy ułożone będą dopiero z końcem najbliższego roku słonecznego.

§. 101. (§. 62.) Nadwyżka dochodów Banku krajowego obliczona w myśl postanowień prawa handlowego obracaną będzie:

a) w 40% na pomnożenie zakładowego majątku Banku, dopóki ten majątek nie dojdzie do dwóch milionów dwakroć stotysięcy zł. w. a.;

b) w 30% na utworzenie specjalnych rezerw dla listów zastawnych i obligacyj komunalnych Banku krajowego a w szczególności: 20% służyć ma na utworzenie specjalnej rezerwy dla listów zastawnych (§. 25. statutu), zaś 10% na utworzenie specjalnej rezerwy dla obligacyj komunalnych II. i następnych emisyj (§. 55.);

c) w 30% na utworzenie funduszu rezerwowego w celu pokrycia możebnych strat.

Fundusz rezerwowy wymieniony pod c) służy w równej mierze dla wszystkich oddziałów bankowych.

Uzbierana dotąd rezerwa specjalna dla obligacyj komunalnych I emisyi ma być oddzielnie kontrolowaną i oddzielnie w bilansach wykazywaną tak długo, dopóki wszystkie obligacye komunalne I. emisyi nie zostaną z obiegu wycofane.

Po zupełnem wycofaniu z obiegu obligacyj komunalnych I. emisyi całe saldo tego specjalnego funduszu przechodzi do specjalnej rezerwy dla obligacyj komunalnych II. i następnych emisyi.

§. 102. (§. 63.) Gdy kapitał zakładowy Banku dojdzie do dwóch milionów dwakroć stotysięcy zł. w. a., nadwyżka coroczna przychodów Banku krajowego, o ile nie będzie potrzebna na utrzymanie w powyższej wysokości kapitału zakładowego, oddaną będzie do dyspozycyi Sejmowi krajowemu.

VII. (VI.). Zarząd i nadzór.

§. 103. (§. 64.) Bezpośredni zarząd Banku krajowego i zastępywanie tegoż wobec trzecich osób należy do Dyrekcyi.

§. 104. (§. 65.) Dyrekcyja ma siedzibę we Lwowie i składa się z trzech dyrektorów

W razie, gdyby jedna z posad dyrektorów była nieobsadzona, lub w razie przeszkody w urzędowaniu dyrektora, Wydział krajowy zarządza zastępstwo z łona Rady nadzorczej.

§. 105. (§. 66.) Wydział krajowy mianuje dyrektorów na podstawie przedstawienia Rady nadzorczej, a naczelnego buchhaltera i kasjera na podstawie przedstawienia Dyrekcyi, oznaczając zarazem wysokość kaucyi służbowej dla obu ostatnich funkcyonaryuszy.

Stosunki służbowe Dyrektorów określi Wydział krajowy po wysłuchaniu Rady nadzorczej, osobnemi normami, które poda do wiadomości Sejmu krajowego.

§. 106. (§ 67). Dyrekcji podlegają wszyscy urzędnicy i słudzy Banku. Ustanowienie i zmiana etatu następuje za uchwałą Wydziału krajowego, powziętą na podstawie wniosków Rady nadzorczej. — Obsadzenie posad, z wyjątkiem naczelnego buchhaltera i kasyera (§. 105), należy do Dyrekcji, z zastrzeżeniem zatwierdzenia nominacji urzędników przez Radę nadzorczą.

§. 107. (§ 68). Do ważności uchwał Dyrekcji potrzebny jest komplet trzech Dyrektorów, lub urzędujących zastępców i zgoda dwóch uczestników posiedzenia.

Dokumenta zobowiązujące Zakład muszą być podpisane przez dwóch Dyrektorów, albo przez jednego z nich i jednego zastępcę.

Przepisy o prokurzystach, oraz bliższe szczegóły wewnętrznego toku i rozdziału czynności zawiera regulamin.

§. 108. (§ 69). Rada nadzorcza wykonuje kontrolę nad Bankiem krajowym i czuwa nad jego bezpieczeństwem.

Prezes lub wskazany przezeń zastępca (§ 7. al. 4.) ma prawo wglądać we wszystkie czynności bankowe i brać udział w posiedzeniach Dyrekcji, która o terminie tychże wcześniej prezesa Rady nadzorczej lub jego zastępcę zawiadomić winna.

§. 109. (§ 70). Do zakresu Rady nadzorczej należy:

A) w dziale hipotecznym :

1. potwierdzanie na listach zastawnych, że wydane zostały na podstawie nabytej przez Bank, a odpowiadającej statutowi wierzytelności hipotecznej (§. 26. lit. g.).

B) w dziale komunalnym :

2. przyznawanie na wniosek Dyrekcji pożyczek komunalnych (§. 36) i potwierdzanie na obligacjach komunalnych, że wydane zostały na podstawie pożyczki udzielonej gminie lub powiatowi (§. 47 lit. g.).

C) w dziale pożyczek kolejowych :

3. *Przyznawanie pożyczek kolejowych jakoteż nabywanie walerów kolejowych (§. 64.) na wniosek Dyrekcji i potwierdzanie na obligacjach kolejowych, że wydane zostały na podstawie udzielonej w myśl statutu pożyczki lub na podstawie nabytych w myśl statutu walerów kolejowych (§. 64.).*

D) w dziale bankowym :

4. mianowanie cenzorów (§. 78) ;

5. oznaczenie wysokości zaliczek i procentu przy przyjmowaniu papierów wartościowych w zastaw (§. 81) ;

6. oznaczenie przedmiotów, które w zastaw będą brane, oraz ustanawianie wysokości procentu i należitości manipulacyjnej w oddziale zastawniczym (§. 85) ;

7. ustanawianie należitości od depozytów przyjętych przez Bank do przechowania ;

8. oznaczanie towarów, które obejmować może interes komisowy Banku i wydanie osobnych instrukcji dla interesu komisowego (§. 93).

9. przyzwalanie od wypadku do wypadku na podejmowanie czynności określonych w §. 3 ustępie D. pod lit. l. tego statutu (§. 94) ;

10. wydanie instrukcyi osobnej co do interesów ze stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi (§. 96).

E) w ogólności :

11. wnioski do zmiany regulaminu dla Banku krajowego, ewentualnie wydanie regulaminu dla filii Banku oraz prowincjonalnych organów pomocniczych i wykonawczych (§. 113);

12 przedstawianie propozycyi na posady dyrektorów (§. 105).

13. wnioski do ustanowienia i zmiany etatu, oraz zatwierdzenie nominacyi urzędników (§. 106);

14. uchwalanie, czy ma być naruszony kapitał funduszu rezerwowego;

15. przekonywanie się o stanie funduszu Banku i o prowadzeniu interesów, przeprowadzanie przynajmniej co kwartał skontra kasy i rewizyi ksiąg.

§. 110. (§. 71). Rada nadzorcza składa się z dziewięciu członków, czterech zastępców wybranych przez Sejm krajowy na przedstawienie Wydziału krajowego.

Wydział krajowy mianuje z grona Rady nadzorczej Przewodniczącego i jego Zastępcę. Członkowie Wydziału krajowego, urzędnicy krajowi, dyrektorowie i urzędnicy Banku krajowego nie mogą być członkami Rady nadzorczej.

Członkowie Rady nadzorczej Banku krajowego i ich zastępcy, wybierani będą na lat sześć.

Z pomiędzy członków Rady nadzorczej występuje co dwa lata trzecia część w sposób następujący: z upływem pierwszych dwóch po pierwszym wyborze, a następnie drugich dwóch lat urzędowania rozstrzyga los, którzy członkowie ustąpić mają, następnie zaś ustępować będą ci, którzy sześć lat urzędowali.

Z pomiędzy zastępców członków Rady nadzorczej ustępuje co trzy lata połowa w ten sposób, że z upływem pierwszych trzech lat urzędowania los rozstrzyga, którzy zastępcy ustępują, następnie zaś ustępować będą ci, którzy sześć lat urzędowali.

Dopóki nowo wybrani członkowie i zastępcy nie wejdą w urzędowanie, urzędują dotychczasowi członkowie i zastępcy, chociaż zostali wylosowani.

Występujący członkowie Rady nadzorczej i zastępcy mogą być napowrót wybrani.

§. 111. (§. 72.) W posiedzeniach Rady nadzorczej biorą udział z głosem doradczym dyrektorowie, lub urzędujący ich zastępcy, z wyjątkiem spraw wymienionych w §. 109 pod liczbami 12. i 15., które załatwiane być mają w nieobecności urzędujących członków Dyrekcyi.

Do ważności uchwał Rady nadzorczej potrzebna jest obecność pięciu członków Rady nadzorczej lub ich zastępców oraz dwóch dyrektorów lub urzędujących zastępców i większość głosów obecnych członków Rady nadzorczej, względnie ich zastępców.

Przy załatwianiu spraw wymienionych w §. 109. pod liczbami 12. i 14. potrzebną jest obecność siedmiu członków Rady nadzorczej lub ich zastępców.

Bliższe szczegóły co do toku czynności Rady nadzorczej określi regulamin.

§. 112. (§. 73.) Zwierzchniczy nadzór nad Bankiem krajowym wykonuje Reprezentacya kraju t. j. Sejm, a w jego zastępstwie Wydział krajowy.

W szczególności należy do Wydziału krajowego:

1. wydanie regulaminu dla Banku krajowego (§. 109 lit. E. l. 11.);

2. ustanowienie stopy procentowej dla pożyczek hipotecznych i kolejowych i wysokości dodatku na koszta zarządu (§§. 11. i 58.) oraz ustanowienie stopy procentowej prowizyi zwłoki (§. 14);

3. oznaczanie miejscowości, w których Bank może udzielać pożyczek hipotecznych na domy (§. 4);

4. oznaczenie zakładu ubezpieczeń, w którym mają być ubezpieczone budynki służące za hipotekę pożyczki (§. 6.);

5. zatwierdzenie cenzorów (§. 42.);
 6. zatwierdzenie instrukcyi o wykonaniu przedsięwzięciw melioracyjnych (§. 94);
 7. przedkładanie każdoczesnemu Sejmowi sprawozdania o stanie Banku krajowego (§. 100);
 8. mianowanie dyrektorów, naczelnego buchhaltera i kasyera, oraz zarządzenie zastępstwa w dyrekeyi (§§. 104 i 105);
 9. ustanowienie norm służbowych dla dyrekeyi i urzędników, oraz ustanowienie i zmiana etatu (§§. 105 i 106);
 10. ustanawianie filij oraz organów pomocniczych i wykonawczych dla Banku krajowego (§. 113);
 11. szkontrowanie kasy Banku krajowego i rewidowanie ksiąg każdej chwili, kiedy potrzeba tego uznana została;
 12. wykonywanie nadzoru w myśl ustawy z dnia 24. kwietnia 1874 r. (Dz. ust. p. Nr. 48) i ustanowienie komisarza, który wykonywać ma funkcyje wskazane w przytoczonej ustawie;
 13. zatwierdzenie uchwał Rady nadzorczej, powziętych na wniosek Dyrekeyi w sprawie udzielania pożyczek komunalnych, jakoteż przedkładania Sejmowi sprawozdań w myśl §. 36. statutu;
 14. *Zatwierdzanie w granicach zastrzeżeń §. 56, uchwał, powziętych przez Radę nadzorczą na wniosek Dyrekeyi, w przedmiocie udzielania pożyczek kolejowych i zakupna walorów kolejowych (§. 64) tudzież przedkładanie Sejmowi sprawozdań.*
- Oddział bankowy zostaje pod nadzorem Rządu w myśl cesarskiego patentu z dnia 26. listopada 1852 (Dz. ust. p. Nr. 253.).
- §. 113 (§. 74.) Bank krajowy ma prawo zakładać filie w kraju oraz ustanawiać prowincjonalne organa pomocnicze i wykonawcze dla wszystkich lub niektórych tylko działów swojego zakresu. Ustanawianie filij oraz organów pomocniczych i wykonawczych z oznaczeniem zakresu działania, uchwała Wydział krajowy na wniosek Rady nadzorczej, która następnie osobnymi regulaminami i instrukcyami określi szczegółowo stosunek filij i wspomnianych organów do centralnego zarządu.
- §. 114. (§. 75.) Przy pożyczkach nieprzenoszących 1.000 zł. w. a. wypłata kapitału pożyczkowego i pobór rat pożyczkowych mogą się odbywać:
- a) za pośrednictwem rządowych kas poborowych o tyle i na tak długi czas, jak Rząd na to pozwoli, i
 - b) za pośrednictwem kas Wydziałów powiatowych.

VIII. (VII.) Zmiana statutów i zwinięcie Zakładu.

- §. 115. (§. 76.) Zmiany statutów uchwała Sejm krajowy. Zmiany te podlegają zatwierdzeniu Rządu.
- Jeśliby okoliczności wymagały zwinięcia Zakładu, winien Wydział krajowy po wysłuchaniu Rady nadzorczej przedłożyć odpowiednie wnioski Sejmowi, który uchwali zarazem sposób przeprowadzenia postanowionego zwinięcia Zakładu.
- §. 116. (§. 77.) W razie rozwiązania Banku krajowego, wskutek uchwały Sejmu krajowego, cały majątek Banku przechodzi na własność Kraju.
-